Kirkelig dialogsenter

Oslo/8. Mai 2017

Kirkelig dialogsenter:
Rapport fra Oslo i et dialogperspektiv

Hvis vi skal trekke fram noen særlige momenter fra den offentlige samtalen som har fått innvirkninger på dialogarbeidet i Oslo i 2016, er det følgende:

- dialog med islam/muslimer er stadig på den offentlige agenda
- radikalisering og ekstremisme er et tilbakevendende tema
- flyktningsituasjonen

Vi er vitne til en stadig skarpere tone i den offentlige samtalen, der stadig flere islamkritiske stemmer får plass – dessverre også i en del kristne miljøer. Det er særlig diskusjonen om hijab og i det siste også niqab som har dannet grunnlag for de store diskusjonene – men de har også vært preget av frykt for radikalisering og utvikling av ekstreme holdninger innenfor moskémiljøene og krav om bl.a. kartlegging av hva som undervises og forkynnes i moskéene.

Også flyktningsituasjonen har preget den offentlige samtalen, og vi har vært vitne til en stadig mer polarisert debatt. Det er gledelig å se at Den norske kirke har vært en tydelig motstemme ved å fremheve verdier som menneskeverd og nestekjærlighet, og det er også godt å se det lokale engasjementet i forhold til å møte behovene til flyktningene som nå blir bosatt. For KD Oslo har fokuset på flyktningsituasjonen også resultert i et nytt arbeid med informasjonsmøter på Ila mottak i samarbeid med Islamic Cultural Centre og Grønland og Gamlebyen menighet. Mer om dette i årsrapporten.

Den offentlige samtalen om disse temaene virker inn også på dialogarbeidet. På den ene siden blir det vanskeligere å nå ut med et budskap om dialog og sameksistens i et hardere samtaleklima, på den annen side blir nødvendigheten av dialog tydeligere for mange. Vi ser imidlertid at selv om mange ser behovet for dialog, er det fortsatt krevende å involvere enkeltmennesker og lokalmenigheter i dialogarbeid. Det er vår oppfatning at mange ser på dialogarbeid som et engasjement for spesielt interesserte. Her har vi fortsatt en vei å gå, og dette er en av de store utfordringene for årene som kommer. For KD Oslo er særlig dialogisk menighet-kurset som omtales i rapporten et uttrykk for et ønske om å endre disse holdningene.

Kirkemøtet vedtok i 2016 en sak om religionsmøte og dialog der behovet for en kirkelig satsing på dialog kommer tydelig fram. KD Oslo er sentral i oppfølgingen av dette vedtaket, og da særlig vedtakspunkt en om opprettelse av flere kirkelige dialogsentre. Vi håper at vi gjennom arbeidet med å følge opp dette vedtaket også kan forankre dialogarbeidet enda tydeligere i bispedømmer og lokalmenigheter.

Også arbeidet med Dialogpilotene har preget KD i 2016. Vi er svært glade for at vi har kunnet sette i gang med prosjektet, og at vi snart har uteksaminert 14 dialogpiloter. Mer om Dialogpilotene i årsrapporten som følger her.

KIRKELIG DIALOGSENTER

Olaf Ryesplass 7
0552 Oslo

Telefon: 22 80 58 58
Org. nr.: 995 255 936 kd@kirkeligdialogsenter.no
Bankkonto: 3000 24 34977 www.kirkeligdialogsenter.no

Kirkelig dialogsenter:

ÅRSRAPPORT 2016

KDs sjette år var et år med store endringer i staben. Disse endringene har preget arbeidet, men som det framgår av denne årsrapporten har det på ingen måte ført til at arbeidet har stoppet opp. Det har tvert imot vært et år preget av mye aktivitet.

Tiltak rettet mot bispedømmet:

Prostier og sokn:

På menighetsplan får KD jevnlig *ad hoc* henvendelser. KD videreføre sitt engasjement i Østre Aker prosti, og har også fått etablert kontakter med menigheter i Søndre og Nordre Aker prostier etter bl.a. dialogisk menighet-kursene. Vi sliter imidlertid fortsatt med å skape tilsvarende dialogarbeid i andre prostier, og det er krevende å nå bredt ut i bispedømmet.

I 2016 ble andre kursrunde av **Dialogisk menighet** avrundet i juni, og pr juni 2016 har 41 deltakere i 12 menigheter gjennomført kurset. Kurset går over fem kurskvelder og én studietur (hhv. Gøteborg og København) med til sammen litt over 40 kurstimer. Deltagerne har kartlagt lokalt tros- og livssynsmangfold, intervjuet mennesker med annen tro enn dem selv og gjennomført ett eller flere dialogiske arrangement/tiltak i menigheten. Nye kurs var planlagt med oppstart i september, men av flere grunner ble oppstarten utsatt til januar 2017.

Kurset har fått svært gode tilbakemeldinger, og bidrar til økt bevissthet om dialog i lokalmenighetene – i tillegg til at vi får en bredere nettverk av dialoginteresserte, både enkeltpersoner og menigheter. Kurset er unikt på mange måter: som dialogisk pionerarbeid i menigheten, pedagogisk opplegg og tilrettelegging (med bl.a. mange "hjemmelekser"), mandat fra menighetene til å gjennomføre dialogiske tiltak og nettverksbygging på tvers av bispedømme-, prosti- og menighetsgrenser. Siste kursrunde hadde også med seg deltager fra samarbeidspartner Kirkens Nødhjelp (KN). En spennende kobling mellom menigheter og KN.

I november ble det arrangert et samling for de to avsluttede kursene (2014/15 og 2015/16). Det var god oppslutning på denne kvelden, og det var veldig interessant å høre hva som har skjedd i menighetene som har deltatt på kurs. Det ble tydelig at det ikke finnes en oppskrift på dialogisk arbeid, men at hver menighet måtte gjøre det på sin måte utfra kontekst og handlingsrom internt. Likefult kan vi trekke ut noen felles utfordringer som flere har løftet frem: viktigheten av forankring av arbeidet i menigheten, behovet for støtte til arbeidet og forståelse for at dialogarbeid tar tid. Noen steder er det de frivillige som drar lasset, andre steder er det staben. Dialogarbeidet inspirerer de involverte og har skapt ringvirkninger i lokalmiljøene med konserter, folkemøter, kvinnegrupper, besøk til ulike helligrom og nye samarbeidsplattformer.

KD har jevnlig kontakt med bispedømmerådets ansatte i ulike sammenhenger. KD har hatt særlig glede av samarbeidet med Tonje Kristoffersen, som representerer Kirkelig dialogsenter i styret for Dialogpilotene sammen med daglig leder. Dette har vært og er et svært godt og viktig samarbeid hvor vi (og Dialogpilotene) har stor glede av Tonjes kompetanse og erfaring fra arbeidet med barn og unge.

Annet arbeid i bispedømmet:

KD ønsker å være en ressurs også inn mot andre instanser og samarbeidspartnere i bispedømmet. I 2016 har vi hatt besøk og dialogøvelser med elever fra Rønningen folkehøgskole, og vi har hatt dialogverksted på ungdomsfestivalen Spekter. KD deltok også med et seminar om dialog på trosopplæringskonferansen, hvor vi også var tilstede på Torget med stand.

KD har et godt samarbeid med Det teologiske fakultet (TF) og Praktisk-teologisk seminar (PTS) som har vart over flere år. I 2016 har senteret hatt besøk fra studenter på avsluttende praktikum på PTS og førsteårsstudenter på teologi på TF. Det oppleves svært meningsfullt å bidra i utdanningen av kommende prester i Den norske kirke, og det er et mål for 2017 å etablere kontakt med Det teologiske menighetsfakultet (MF) for tilsvarende samarbeid.

Med utgangpunkt i den globale flyktningsituasjonen har det også kommet nye muligheter for KD til å etablere kontakt med andre instanser i nærmiljøet. I løpet av 2016 har det vært mye kontakt med Ila mottakssenter, med ønske om å sette i gang informasjonsmøter for nyankomne flyktninger slik det har vært gjort i Bergen (den såkalte "Bergensmodellen"). Initiativet til dette har kommet fra Grønland og Gamlebyen menighet og Islamic Cultural Centre (ICC), som begge ønsket å ha med KD i dette arbeidet, og vi har fått innvilget støtte fra Oslo kommune. De første informasjonsmøtene ble arrangert i mars 2017 for til sammen ca 100 beboere, og dette er et samarbeid vi ønsker å fortsette. Som et resultat av denne kontakten, opplever vi også at ledelsen ved mottaket oppfatter KD som en ressurs som kan brukes også for å få innspill til aktivitetstilbud for beboerne fra tros- og livssynssamfunn i området.

Deltagelse i dialoger:

Som tidligere deltar KD ved daglig leder som medlem (*ex officio*) i Kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Den norske kirke. Senteret administrerer fra kristen side Kontaktgruppen mellom Buddhistforbundet og Den norske kirke. Iselin Jørgensen leder denne gruppen sammen med generalsekretær Egil Lothe i Buddhistforbundet, og i hennes permisjon har Hanne Slåtten hatt ansvar for dette arbeidet. Hanna Barth Hake har også deltatt på et møte i Kontaktgruppen med Buddhistforbundet for å gjøre seg kjent med arbeidet.

Ut over dette er senterets ansatte i aktivt dialogarbeid med enkeltindivider og i samarbeidsrelasjoner av forskjellig slag. Særlig har og vil prosjektet Dialogpilotene bidra til dette - og i denne sammenheng kan det nevnes at Dialogpilotenes styremøter også har rommet dialogen til tider. Med utdanningen av «piloter» vil senteret også få flere arenaer å drive dialog på sammen med de øvrige eierne av Dialogpilotene.

Med utskifting i stab har det vært viktig å bruke 2016 til å bli enda bedre kjent med det religiøse mangfoldet i Oslo. I 2016 har derfor Hanne Slåtten koordinert besøk til flere av våre samarbeidspartnere, bl.a. hindu-tempelet Sivasubramanayar Alaya (Norges Hindu kultursenter) på Rødtvet og Baha'i-samfunnet på Voksen.

Ledelse og deltagelse i internasjonale og nasjonale nettverk og arbeid:

KD Oslo står ansvarlig for å opprettholde og utvikle det nasjonale nettverket av dialogmenigheter og dialogsentre. I 2016 har det vært flere møtepunkter mellom de kirkelige dialogsentrene i

Stavanger, Bergen og Oslo, og dette arbeidet vil bli videreført også i 2017. Kirkemøtets vedtak i april 2016 (KM 15/16) gir gode og viktige innspill i arbeidet med å få etablert flere kirkelige dialogsentre, og KD Oslo får en sentral rolle i dette arbeidet. I løpet av høsten 2016 har daglig leder laget en prosjektbeskrivelse til Mellomkirkelig Råd for et treårig prosjekt for opprettelse av kirkelige dialogsentre i alle bispedømmer (2017-2019). Dette arbeidet setter i gang for fullt i 2017.

Gjennom året samarbeider KD med nordiske kollegaer i Danmark (Folkekirke og religionsmøde) og Sverige (Centrum for religionsdialog) ved gjensidig utveksling om pågående arbeid. KD Oslo og KD Stavanger er vertskap for nordisk dialogkonferanse som gjennomføres med 1 ½ års mellomrom, og som i 2017 skal være i Stavanger.

Ims og Hake deltok begge på den årlige nettverkskonferansen om muslimsk-kristen dialog i Europa, *Journées d'Arras*, denne gangen i Elspeet, Nederland, fra 18. til 21. mai 2016. Tema for årets konferanse var *The specific situation of religions in the Netherlands and the relations among Christians, Jews and Muslims.*

Strategisk samarbeid:

KD har samarbeidsmøter og samtaler med faste samarbeidspartnere som f.eks. Mellomkirkelig råd, Islamsk Råd Norge, Oslo kommune, Human-Etisk Forbund i Oslo, Ung Dialog, Enhet for Mangfold og Integrering (EMI) og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, samt individuelle dialogpartnere fra ulike tros- og livssynssamfunn og organisasjoner. Særlig er det verdt å nevne bidrag fra kommunen til etableringen av Dialogpilotene.

I løpet av 2016 har det vært avholdt møter med Kirkens Nødhjelp (KN) om formen for videre samarbeid. KN er en viktig partner for KD, og det er ønskelig å styrke samarbeidet ytterligere.

KD har også hatt et tett og nært samarbeid med sine to eiere på svært mange områder. For Areopagos' del gjelder dette særlig i stabssamarbeid og i ulike faglige sammenhenger. Det har også vært samarbeid om utviklingen av en strategisk satsning for det nasjonale nettverket i Norge (nevnt ovenfor).

Det er behov for å videreutvikle det strategiske samarbeidet med Oslo kommune, også med tanke på økonomisk bidrag fra kommunen. Senteret driver et aktivt arbeid som kommer lokalmiljøet i Oslo til gode, og ønsker å ha et godt og nært samarbeid med kommunen om dette.

Senteret og de ansatte:

Inngangen til 2016 ble preget av nytilsettinger i daglig lederstilling og i vikariat for Jørgensen. Målsetningen for KD har siden oppstarten vært to fulltidsansatte dialogarbeidere og et kontorfellesskap som ideelt sett kunne utfylle dialogarbeidet i KD. Ved utgangen av 2016 har vi utviklet et godt kontorfellesskap med Dialogpilotene, og vi har også fått ansatt en kontormedarbeider i deltidsstilling.

I løpet av 2016 har senteret hatt følgende ansatte:
Steinar Ims, daglig leder, 50% stilling f.o.m. 01.01.16 t.o.m.30.04.16
Hanna Barth Hake, daglig leder, 100% stilling f.o.m. 01.05.16
Iselin Jørgensen, prosjektansvarlig og dialogprest, 100% stilling. Permisjon fra 03.04.16

Hanne Slåtten, vikar for Jørgensen i 100% stilling, 07.03.16-31.12.16
Anne Marie Guldahl Jernquist, kontormedarbeider, 40% stilling f.o.m. 01.09.16

Følgende endringer har skjedd i løpet av året:
Daglig leder: Ved utgangen av 2015 sa Steinar Ims opp stillingen som daglig leder for å gå til seniorrådgiverstilling i interreligiøst arbeid i Mellomkirkelig råd. Hanna Barth Hake overtok ansvaret som daglig leder i full stilling 1. mai 2016.
Dialogprest og prosjektansvarlig: Iselin Jørgensen gikk ut i fødselspermisjon 3. april 2016. Hanne Slåtten var tilknyttet senteret som hospitant fra 1. november 2015 - 31. januar 2016,og ble tilsatt som vikar for Jørgensen i 100% stilling i perioden 7. mars 2016 – 31. desember 2016. Fra 1. januar 2017 til 12. mars 2017 vil hun vikariere i 50% stilling.
Kontormedarbeider: Anne Marie Guldahl Jernquist ble tilsatt som kontormedarbeider i 40% stilling med oppstart 1. september 2016. Vi har midler til kontormedarbeiderstillingen ut 2017, og vi setter stor pris på at det i denne perioden er økonomi til å øke bemanningen. Økningen er begrunnet i den nasjonale satsingen på dialog og arbeidet med å få opprettet flere kirkelige dialogsentre. Dette arbeidet skal koordineres av daglig leder for KD, og det er derfor kjærkomment med administrativ avlastning for daglig leder.

Kontemplativt fellesskap
Senterets ansatte viderefører sitt kontemplative fellesskap og har fra høsten 2016 hatt jevnlige meditasjoner i tilknytning til stabsmøtene.

Senteret og de ansatte i offentligheten
Steinar Ims og Iselin Jørgensen er bidragsytere i redaksjonen i henholdsvis St. Sunniva (Jørgensen) og Nytt norsk kirkeblad (Ims). I begge redaksjoner skal de ivareta tidsskriftenes fokus på dialog og flerreligiøse problemstillinger. Begge skriver for publikasjonene. I 2016 har Hanne Slåtten også skrevet for St. Sunniva.

En stor satsning begge prestene har vært delaktige i er boken *Dialogteologi på norsk* som ble utgitt på Verbum Akademiske i tilknytning til Kirkemøtet i april 2016. Alle bidrag ble vurdert som akademiske bidrag og har krevd mye arbeid. Ims kom også med artikkel som omhandler kurset Dialogisk menighet i en ny antologi, *Why Interfaith*. Denne antologien er også utgitt på skandinaviske språk.

Hanna Barth Hake har hatt noen mindre innlegg i Vårt Land etter at hun tiltrådte som daglig leder.

Etter at Anne Marie Guldahl Jernquist kom på plass som kontormedarbeider har vi også kunnet bruke mer tid på å profilere senteret, bl.a. gjennom ny brosjyre, T-skjorter med logo og aktiv bruk av senterets Facebook-sider. Dette er et arbeid som kommer til å bli videreført i 2017, bl.a. med oppdatering av nettsidene.

Dialogpilotene:

Det har skjedd mye med Dialogpilotene i løpet av 2016: pensum og studieplan ble fastsatt, flere aktuelle søkere ble vurdert gjennom søknad og opptaksintervju og første studiesamling ble avholdt 3. og 4. september 2016. 14 studenter er nå i gang med studiet. Daglig leder i KD fungerer som studieleder sammen med flygeleder for Dialogpilotene, og det er spennende å følge prosessen med utvikling av nytt studium. Vi er svært stolte av å ha fått realisert planene, og håper vi får støtte til flere studieår. Tilbakemeldingene så langt tyder på at dette er noe skolene setter stor pris på.

Dialogpilotene fikk innvilget til sammen kr 640.000 i støtte i 2016 – kr 400.000 fra KUD, kr 200.000 fra Oslo kommune og kr 40.000 fra STL.

Det foreligger separat skyggeregnskap for Dialogpilotene (DP) og denne aktiviteten reflekteres således ikke i KDs årsregnskap. DPs økonomi er imidlertid ikke helt utskilt fra KD, og konserngjelden kr 445 109 er mellomværendet til DP pr 31.12.16.